

Beste lezer,

Voor u ligt de eerste VN-rapportage van Nederlandse organisaties van mensen met een beperking of chronische ziekte. Het VN-verdrag Handicap is in 2016 ook in Nederland van kracht geworden. In het verdrag zijn afspraken gemaakt over mensenrechten van mensen met een beperking of chronische ziekte. De Nederlandse overheid is verantwoordelijk voor de uitvoering van het verdrag. Daarnaast is zij verplicht om de stand van zaken rondom de invoering van het verdrag te rapporteren aan het VN-comité in Genève. Nederland deed dat voor het eerst in juni 2018, in een zogenaamde nulmeting. In het VN-verdrag Handicap staat echter niet de papieren werkelijkheid voorop, maar juist de beleving van mensen met een beperking zelf. Daarom heeft de Alliantie VN-verdrag Handicap het voortouw genomen voor deze schaduwrapportage. De Alliantie VN-verdrag Handicap bestaat uit Ieder(in), MIND Landelijk Platform GGz, Per Saldo en LFB en werkt nauw samen met de Coalitie voor Inclusie.

Doel van deze rapportage

In deze rapportage staan de dagelijkse praktijk en ervaringen van mensen met een beperking centraal, ondersteund door cijfers over participatie en uitsluiting. De Alliantie biedt dit in 2020 aan bij het VN-comité. De VN beoordeelt hoe het gesteld is met de implementatie van het VN-verdrag Handicap in Nederland. Zij doet dit aan de hand van dit rapport, het eerder verschenen rapport van het College voor de Rechten van de Mens en de nulmeting van de Nederlandse overheid.

Praktijk blijkt weerbarstig

De overheid, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties hebben zich de afgelopen jaren ingespannen om het VN-verdrag Handicap handen en voeten te geven. De praktijk blijkt echter weerbarstig. De bevindingen van de mensen die inbreng hebben geleverd voor deze schaduwrapportage, zijn schrijnender en urgenter dan wij vooraf ingeschat hadden. Dat komt onder andere doordat mensen met een beperking vaak op meerdere vlakken in een afhankelijkheidspositie zitten. Daarmee worden zij met een optelsom van problemen geconfronteerd.

Werkwijze

Deze schaduwrapportage is gemaakt op basis van inbreng van mensen met een beperking. Samen met de reguliere rapportage, publiceren wij een versie in vereenvoudigd Nederlands. Het onderzoek en de analyse is gedaan door ervaren onderzoekers op het gebied van VN-verdragen: Jacqueline Schoonheim en José Smits, onder regie van de Alliantie. De inhoud van de rapportage is als volgt tot stand gekomen:

- Na een eerste bronneninventarisatie hebben ongeveer 30 organisaties aanvullende schriftelijke bronnen ingebracht.
- Er hebben negen groepsinterviews plaatsgevonden: met onder andere ouders van kinderen met een beperking in de schoolleeftijd, mensen met een lichamelijke beperking, mensen met een visuele beperking, mensen met een auditieve beperking, mensen met een psychische kwetsbaarheid, mensen met een licht-verstandelijke beperking, ouderen met een beperking en hun mantelzorgers en met mensen met een beperking die in een instelling wonen. In totaal hebben ongeveer 60 personen deelgenomen aan deze groepsinterviews, sommigen op persoonlijke titel en sommigen namens organisaties.
- 705 mensen hebben hun persoonlijke verhaal gedeeld in het VN-vertelpunt. Hiervan is een verslag gemaakt (bijlage I)
- 623 mensen hebben een enquête ingevuld over wat zij als belangrijkste knelpunten en oplossingen zien. (bijlage II)

- 23 mensen van verschillende organisaties hebben deelgenomen aan een verdiepingsbijeenkomst op 18 september 2019, waarin de tussentijdse resultaten besproken zijn.
- 38 organisaties hebben hun reactie gegeven op de conceptrapportage waardoor deze verbeterd kon worden.

Van een aantal specifieke groepen is het helaas niet gelukt om voldoende informatie te verkrijgen:

- vertegenwoordigers van mensen met een beperking van allochtone afkomst;
- mensen met een beperking in Caribisch Nederland.

Dit betekent dat hiervoor in de toekomst extra inspanningen nodig zijn.

Leeswijzer

Deze rapportage geeft per artikel van het VN-verdrag Handicap weer hoe mensen met een beperking hun situatie ervaren. De VN-artikelen gaan onder meer over arbeid, inkomen, onderwijs, wonen, toegankelijkheid, mobiliteit, rechtspositie, deelname aan de democratie, ondersteuning en zorg. Het rapport begint met een opsomming van de belangrijkste knelpunten. Deze knelpunten gaan over het denkkader van de overheid, de gekozen strategie en de uitvoering in de praktijk. Vervolgens wordt per artikel de stand van zaken beschreven en worden er aan de hand daarvan aanbevelingen gedaan voor het VN-comité in Genève.

Participatie is geen gunst, maar een mensenrecht

Deze rapportage is met grote zorgvuldigheid opgesteld en met betrokkenheid van mensen op wie het verdrag van toepassing is. De betrokkenheid van mensen met een beperking is essentieel om het doel van het VN-verdrag Handicap te kunnen bereiken: gelijkwaardig en volwaardig mee kunnen doen aan de samenleving, ongeacht iemands beperking of chronische ziekte. Dat is geen gunst, maar een mensenrecht. Wij hopen dat u in deze rapportage de huidige situatie en knelpunten van mensen met een beperking of chronische aandoening herkent. Ook hopen wij dat deze rapportage bijdraagt aan het écht in de praktijk brengen van het VN-verdrag Handicap.